

Editorial

Pestré aktuální čtení pro všechny

Nejnovější číslo Revue církevního práva přináší opět aktuální články z bohatého vějíře oborů církevního práva a konfesního práva.

Doc. Stanislav Příbyl ve svém článku pojednává o různých typech *rozhodování v katolické církvi v historii i v současnosti*. Začíná popisem losování, jímž byl ke sboru apoštolů připojen Matěj (Sk 1,24–26) a pokračuje ustanovením sedmi jáhnů v Jeruzalémě (Sk 6,2–6). Při tom zmiňuje zásadní odlišnost principu voleb v moderních zastupitelských demokraciích od biblického chápání, které odráží Kristův primát podle Jeho slov zachycených v Janově evangeliu: „Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás a ustanovil jsem vás, abyste šli a nesli ovoce a vaše ovoce aby zůstalo“ (J 15,16a). Jak autor připomíná, tento postulát stojí od počátku také v základu kalvínského myšlení, pokud jde o volbu služebníků církve. Autor zmiňuje, že je nepřípustné, aby státní moc zasahovala do obsazování církevních úřadů. Při rozboru úřadu papeže poukazuje na to, že tento nejvyšší úřad v církvi je obsazován volbou a papež sám je ve svých rozhodnutích omezen, například existencí překážek manželství božského práva, které může pouze závazně vyhlášovat, nikoli měnit. Autor na závěr uvádí, že v církvi se vedle sebe uplatňuje jak systém hierarchický, tak i volební mechanismy (volba papeže, volba řeholních představených).

Profesor Vojtech Vladár z bratislavské právnické fakulty se zamýšlí nad *přísahou de calumnia*, jejímž účelem bylo předcházet krivým obviněním protistrany v soudních řízeních. Ukazuje, jak vynalézavě a precizně tento původně římskoprávní institut rozpracovali kanonisté ve středověku a novověku. Článek je i zreadlem pro současnost: vždyť právní institut přísahy de calumnia používaly generace před námi k předcházení jednání, které se uplatňuje i v dnešních soudních řízeních. Byly a jsou to zásahy stran, které oddalují a zpomalují procesní

úkony, sledující jen vlastní prospěch. Tím se vyhýbají, a někdy se dokonce vysmívají spravedlnosti.

Dr. Martin Šabo, náš milý kolega z trnavské právnické fakulty, se ve svém vysoce aktuálním článku zabývá *registrací náboženských společenství na Slovensku* a reaguje na legislativní návrh poslance slovenského parlamentu z února 2022 na změnu platného zákona o církvích z roku 1991. Poslanci sice odmítli tento návrh dále projednávat, ale jeho obsah přece jen stojí za vědecký rozbor. Vzhledem k tomu, že se poslanecký návrh novely do jisté míry inspiroval zákonem o církvích č. 3/2002 Sb., platným v České republice, je česká úprava registrace předmětem autorova zájmu. My si v této souvislosti dovolíme současnou českou úpravu, která svobodu vyznání omezuje, nedoporučit a poukázat na svůj článek TRETERA, Jiří Rajmund, HORÁK, Záboj, *Jak by měl vypadat nový zákon o svobodě náboženského vyznání*, publikovaný v Revue církevního práva č. 67–2/2017, na s. 11–29.

Tématem článku profesora Damiána Němce je přímé financování náboženských společenství státem v České republice a na Slovensku. Můžeme k tomu dodat, že v České republice nelze už o přímém financování hovořit. Vždyť základním účelem zákona o majetkovém vyrovnání č. 428/2012 Sb. byla nezávislost náboženských společenství v českých zemích na státu a zrušení komunistického zákona č. 218/1949 Sb. Zákon o majetkovém vyrovnání nepřináší náboženským společenstvím majetkové výhody, jak mylně uvádějí někteří politici a novináři, ale je pro ně ekonomickou ztrátou a krokem do neznáma. Přejme náboženským společenstvím, aby výzvu k ekonomické soběstačnosti za pomoci svých členů zvládli. Ve Společnosti pro církevní právo jsme za tím účelem založili *desátkové hnutí*. Každý jeho člen se zavazuje, že deset procent svých příjmů daruje na činnost buď církevní instituce (například farnosti nebo řeholního řádu) nebo některé instituce podporující církve (pro aktivity mládeže, vydavatelskou a misijní činnost atd.).

Dr. Adam Csukás, právník Ústřední církevní kanceláře Českobratrské církve evangelické, člen pracovního výboru Společnosti pro církevní právo a bývalý dlouholetý výkonný redaktor Revue církevního práva, nám ve svém článku, který jsme uveřejnili v rubrice Poznámky, připomíná zásadní věc: *mezinárodní smlouvu (konkordát) mezi Apoštolským stolcem a Českou republikou* o úpravě vzájemných vztahů. S potěšením jsme vzali na vědomí, že uzavření a ratifikace smlouvy je součástí programového prohlášení vlády Petra Fialy ze dne 6. ledna 2022. Dr. Csukás ve svém příspěvku připomíná, že *práva, která konkordát potvrdí katolické církvi,*

mohou uplatňovat všechna náboženská společenství. Vynikající myšlenkou autora je, že do tvorby konkordátu by se měla zapojit v duchu ekumenické spolupráce všechna náboženská společenství, která o to budou mít zájem. A v neposlední řadě, že tato smlouva by neměla být dílem jednotlivého právníka, ale k jeho tvorbě měli být pozváni učitelé působící na právnických a teologických fakultách.

Záboj Horák, zástupce šéfredaktora

Připravovaná literatura

ČESKÉ PAMĚTI

**Dobrodružný život právníka,
profesora právnické fakulty a kněze
a jeho rodičů v posledních 120 letech**

Jiří Rajmund Tretera

**Vyjde v listopadu 2022
v nakladatelství: Leges s.r.o. Praha.**

Doporučujeme:
objednejte si co nejdříve na www.knihyleges.cz

Editorial

Varied Topical Reading for All

The latest issue of the Church Law Review is again full of topical articles from the rich panoply of church law and religion law.

Associate Professor Stanislav Příbyl discusses in his article various types of *decision-making in the Catholic Church throughout history and in the present day*. He begins by describing the drawing of lots, the method by which Matthew was added to the Twelve Apostles (Acts 1:24–26), and continues with the appointment of the Seven Deacons in Jerusalem (Acts 6:2–6). In doing so, he mentions how the principle of elections in modern representative democracies fundamentally differs from biblical understanding, which reflects Christ’s primacy according to His words recorded in the Gospel of John: “You did not choose Me, but I chose you and appointed you that you should go and bear fruit, and that your fruit should remain” (John 15:16a). As the author reminds us, this postulate has also been at the heart of Calvinist thinking from the beginning with regard to the election of ministers of the church. The author mentions that it is inadmissible for the state power to interfere in the filling of church offices. In analysing the office of the Pope, he points out that this highest office in the Church is filled by election and the Pope himself is restricted in his decisions, for example, by the existence of impediments to marriage from divine law, which he can only promulgate bindingly, but not change. The author concludes by saying that both the hierarchical system and electoral mechanisms (election of the Pope, election of religious superiors) are applied side by side in the Church.

Professor Vojtech Vladár from the Bratislava Faculty of Law (Slovakia) reflects on the *oath de calumnia*, the purpose of which was to prevent false accusations against the other party in court proceedings. He shows how ingeniously and precisely canonists in the Middle Ages and in modern times developed this originally

Roman law institution. The article also acts as a mirror for the present day: after all, the legal institution of the oath *de calumnia* was used by generations before us to prevent conduct that is also applied in court proceedings nowadays. This was and is intervention by parties who delay and slow down proceedings, pursuing only their own benefit. In so doing, they avoid and sometimes even mock justice.

Dr Martin Šabo, our dear colleague from the Trnava Faculty of Law (Slovakia), in his highly topical article, looks at *the registration of religious communities in Slovakia* and responds to a legislative proposal from a member of the Slovak parliament from February 2022 to amend the current Churches Act of 1991. Although MPs refused to discuss this proposal further, its content is nevertheless worthy of scholarly analysis. Because the MP's draft amendment was inspired to a certain extent by the Churches Act No. 3/2002 Coll., in force in the Czech Republic, the Czech regulation of registration is the subject of the author's interest. In this regard, we venture not to recommend the current Czech regulation, which restricts freedom of religion, and refer to our article TRETERA, Jirí Rajmund, HORÁK, Zábaj, *How the New Law on the Freedom of Religion Should Look*, published in the Church Law Review no. 67–2/2017, on pages 11–29.

The subject of Professor Damián Němec's article is the direct funding of religious communities by the state in the Czech Republic and in Slovakia. To this we can add that there is no longer such a thing as direct funding in the Czech Republic. After all, the fundamental purpose of the Property Settlement Act No. 428/2012 Coll. was the independence of religious communities in the Czech lands from the state and the repeal of the Communist Act No. 218/1949 Coll. The Property Settlement Act does not provide religious communities with any property benefits, as some politicians and journalists mistakenly claim, but is an economic loss to them and a step into the unknown. Let us hope that religious communities meet the challenge of economic self-sufficiency with the help of their members. At the Church Law Society we have established a *tithing movement* for this purpose. Each of its members agrees to donate ten percent of his or her income to the activities of either a church institution (for example, a parish or a religious order) or an institution that supports churches (for youth activities, publishing, missionary work, etc.).

Dr Adam Csukás, a lawyer at the Central Church Office of the Evangelical Church of Czech Brethren, member of the working committee of the Church Law Society and former long-time executive editor of the Church Law Review, reminds

us of an essential issue in his article, which we published in the Notes section: *the international treaty (concordat) between the Apostolic See and the Czech Republic* on the regulation of mutual relations. We were pleased to see that the conclusion and ratification of the treaty is part of the programme statement of Petr Fiala's government of 6th January 2022. In his article Dr Csukás points out that *the rights that the concordat will confirm to the Catholic Church may be exercised by all religious societies*. The author's excellent point is that all religious communities that are interested should be involved in the drafting of the concordat in a spirit of ecumenical cooperation. And last but not least, that this treaty should not be the work of a single lawyer, but that teachers working in law and theology faculties should be invited to participate in creating it.

Záboj Horák, Deputy Editor-in-Chief